

26 серпня 2016 р. Науково-технічним центром в рамках співробітництва зі Шведським Агентством радіаційної безпеки (SSM) щодо вдосконалення системи експортного контролю України та забезпечення її наближення до відповідних стандартів Європейського Союзу проведено Круглий стіл «Елементи інтеграції України до Європейського Союзу: адаптація законодавства України у сфері експортного контролю до стандартів ЄС».

З вітальною промовою до учасників заходу звернувся Директор НТЦ **Олександр Сівер**, який поінформував присутніх про поточну діяльність Науково-технічного центру, значний досвід у супроводженні та виконанні міжнародних проектів, проведенні навчально-практичних заходів, відзначивши при цьому актуальність сьогоденного Круглого столу, який продовжує курс на удосконалення законодавства України у сфері експортного контролю до європейських стандартів.

О. Сівер висловив вдячність за сприяння та підтримку у проведенні актуальних робіт **Сарміте Андерсон** (SSM, Швеція) та пану **Гжегошу Гавліку** (компанія Системи управління експортом, Польща). Далі, **О. Сівер** представив аудиторії делегатів від ЄС - **Гжегоша Гавліка** та **Томаса Тьядера** (SSM, Швеція), а також присутніх представників державних установ, зокрема **В. о. Голови** Держекспортконтролю України **Ігоря Савулу**, Директора Інституту зовнішньої політики Дипломатичної академії при МЗС України **Григорія Перепелицю**, Директора департаменту аналітичної і правової роботи, міжвідомчої та міжнародної взаємодії Держекспортконтролю України **Віктора Полянського**, Радника відділу ВТС та експортного контролю Департаменту міжнародної безпеки МЗС України **Геннадія Тонкошкура**.

Крім того, **О. Сівер** стисло ознайомив зі змістом проведених досліджень навколо порівняльного аналізу законодавства і вимог систем експортного контролю України та Польщі як держави – члена Європейського Союзу, закликав слухачів прийняти активну участь у роботі заходу та надав слово Президії з метою висловлення привітальних слів.

З словами найкращих побажань та отримання практичного досвіду в ході проведення Круглого столу до присутніх звернувся **В.о. Голови** Держекспортконтролю України **І. Савула**. Зокрема, він наголосив, що важливою складовою процесу наближення законодавства до вимог і стандартів ЄС є встановлення цивілізованого діалогу між суб'єктами господарювання та державними органами влади. Цей напрямок взаємодії

передбачає отримання спільних продуктивних результатів, спрямованих на подальший розвиток нашої держави.

І. Савула також висловив вдячність іноземним партнерам за допомогу в реформуванні системи експортного контролю України та відмітив вчасність проведення Круглого столу, оскільки наразі визріла потреба в аналізі та перегляді законодавства України у сфері експортного контролю у напрямку спрощення та максимальної адаптації зі стандартами ЄС.

У своєму привітанні **Г. Тонкошкур** від імені Міністерства закордонних справ України надав позитивну оцінку довготривалій роботі Науково-технічного центру у проведенні важливих навчально - роз'яснювальних заходів у галузі експортного контролю, підкреслив значення іноземної партнерської допомоги для подальшого удосконалення системи експортного контролю України та висловив свою готовність в наданні сприяння в будь - яких законодавчих ініціативах.

Перше засідання розпочав **В. Полянський** з презентацією про сучасний стан розвитку системи експортного контролю України та практичні складові процесу гармонізації зі стандартами ЄС.

Під час виступу було наведено інформацію стосовно нормативно-правової бази, основних процедур у сфері державного експортного контролю, роз'яснено структуру контрольних списків товарів, що підлягають державному експортному контролю, механізми державного контролю за кінцевим використанням поставленого товару, переваг участі в міжнародних режимах експортного контролю тощо. Окремий акцент зроблено на практичній складовій процесу гармонізації зі стандартами Європейського Союзу, відповідно до Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами з іншої сторони.

В цьому контексті, В. Полянський розповів про напрями подальшого узгодження процедур і правил державного експортного контролю з відповідними нормами і стандартами ЄС, зокрема, що стосується внесення змін до Закону України “Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання”; прийняття нової редакції Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання та впровадження у національне законодавство Єдиного списку товарів подвійного використання на заміну п’яти чинним спискам товарів подвійного використання.

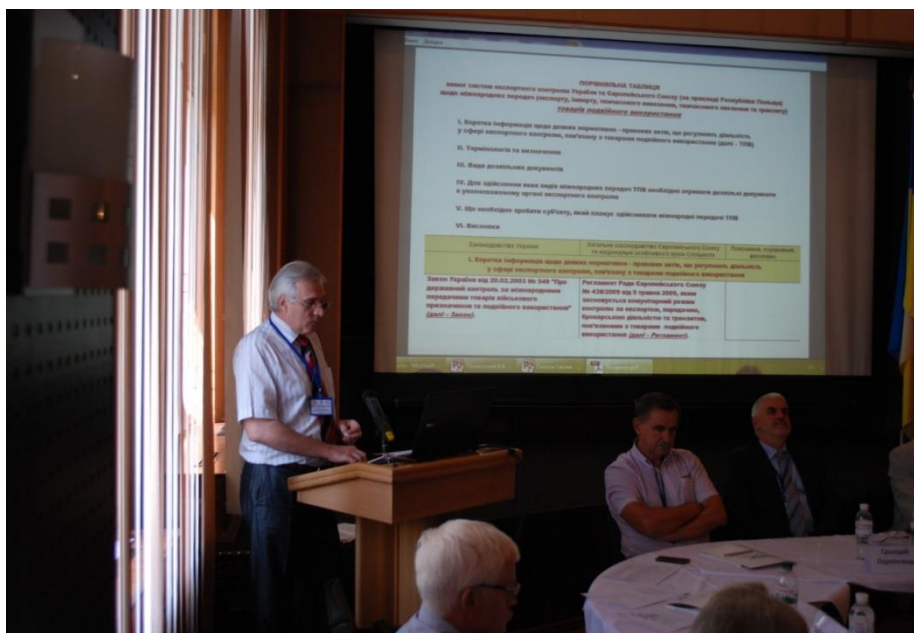
Г. Гавлік доповів про актуальні аспекти функціонування системи експортного контролю Європейського Союзу. Зокрема, він окреслив, з урахуванням національних особливостей держав-членів ЄС, поточні нововведення в державах-членах Євроспільноти з огляду на необхідність

узгодження вимог експортного контролю. В цьому розрізі важливим, на думку експерта, є забезпечення рівності всіх суб’єктів (експортерів) кожної країни ЄС.

Крім того, **Г. Гавлік** акцентував увагу на роз’ясненні процедур контролю за товарами подвійного використання, відзначивши, що регламент ЄС № 428/2009 поряд з національним законодавством є основним законодавчим актом, що встановлює контроль за товарами подвійного використання.

Значної уваги аудиторії отримала доповідь головного спеціаліста Держекспортконтролю України **Юрія Лазаренка**, присвячена розгляду результатів аналізу законодавства України і ЄС у сфері експортного контролю за здійсненням міжнародних передач товарів подвійного використання.

Доповідачем ґрунтовно роз'яснено відмінності в процедурах державного контролю за ТПВ в Україні та Польщі та відзначено актуальність проведення подальшої поглибленої роботи у вивченні національних положень держав - членів ЄС у сфері експортного контролю. Крім того, за оцінкою Ю.Лазаренка в результаті дослідження стало доцільним розглянути питання внесення змін та доповнень до Закону України від 20.02.2003 № 549. Це стосується термінології, зокрема щодо експорту (передач програмного забезпечення або технології за допомогою електронних засобів зв'язку); брокерської діяльності, пов'язаної з товарами подвійного використання; обмежень у використанні відкритих та генеральних дозволів тощо.

Томас Тьядер поінформував про шляхи розвитку контролю за міжнародною торгівлею в державах-членах ЄС. На його думку, важливим чинником для підтримання функціонування ефективної системи експортного контролю є усвідомлення всіма її учасниками важливості національної взаємодії та чіткого розподілу обов'язків.

За переконанням *пана Тьядера*, забезпечення надійності системи експортного контролю, що стосується контролю експорту та транзиту товарів подвійного використання, товарів пов'язаних із ЗМЗ, включаючи контроль за кінцевим використанням товарів та технологій подвійного використання, не можливий без довіри та прозорості. В цьому контексті обов'язковим елементом має бути відкритий діалог між промисловістю та органами влади, а також доступність до актуальної інформації.

З доповіддю про процес підготовки української версії Єдиного списку товарів подвійного використання виступив старший науковий співробітник Національного інституту стратегічних досліджень *Сергій Кондратов*.

Слухачам доведено інформацію про основні етапи роботи, що полягали у регулярному відстеженні в опублікованих у офіційних виданнях ЄС змін та оновлень, що відбуваються у Європейському списку з огляду на прийняття рішень на пленарних засіданнях режимів експортного контролю та перекладі їх на українську мову. *С. Кондратовим* було зазначено, що відповідно до облікованих даних у жовтні 2015 р. в Офіційному журналі ЄС, НТЦ завершив роботу із внесення змін у Єдиний національний список. Наразі необхідно провести експертне опрацювання зазначеного документа, у зв'язку з чим закликав представників промисловості та науково - дослідних установ долучитися до цього процесу.

Друге засідання з презентацією нового видання «Довідника з експортного контролю» відкрив *О. Сівер*. Було доведено про авторський колектив, який брав участь у підготовці видання, висвітлено мету випуску Довідника, його ролі як методичного інструментарію в забезпеченні практичної діяльності суб'єктів міжнародних передач товарів.

Окрім цього, було наголошено на подальших напрямках діяльності НТЦ, зокрема підготовки у IV кварталі 2016 р. навчально - тематичного семінару «Зміни та доповнення до законодавства України з питань експортного контролю й практики здійснення митного контролю та митного оформлення товарів», а також анонсовано випуск чергового спеціалізованого посібника, завданням якого стане максимально детальний інструктаж підприємця у поетапному здійсненні необхідних процедур у галузі експортного контролю.

В заключній частині Круглого столу учасники мали змогу надати оцінку його важливості. В результаті, більшістю представників промислових підприємств відзначено його актуальність, значущість з точки зору здійснення обміну досвідом у сфері ЕК та усвідомлення вжитих заходів у напрямку євроінтеграції.

Своєрідним індикатором ефективності проведеного для промисловців заходу стали пропозиції, підготовлені в запропонованих анкетах.

Найбільшій кількості отримали пропозиції щодо доцільності забезпечення єдиного тлумачення термінології та визначень, що містяться в європейському та українському законодавстві, подальшого вивчення законодавства ЄС, зокрема в частині термінів дії дозвільних документів, створення єдиної електронної бази ТПВ та ТВП з включенням підприємств - виробників, дистриб'юторів та інформації щодо кінцевих користувачів, а також публікацій інформаційних матеріалів на сайті НТЦ навколо змін

законодавства у сфері ЕК й відповідних експертних рекомендацій та оцінок у цій сфері.

Результати анкетування учасників Круглого столу

«Елементи інтеграції України до Європейського Союзу: адаптація законодавства України у сфері експортного контролю до стандартів ЄС».

1. Ваші пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів України з питань експортного контролю, що досліджувались у цьому проекті.

1.	В рамках гармонізації українського законодавства до стандартів ЄС доцільно забезпечити єдине тлумачення термінології та визначень, що містяться в європейському законодавстві та Законі України №549 – 26 пропозицій.
2.	Актуальним є збільшення терміну дії дозвільних документів, зменшення терміну розгляду справ, запровадження передачі заяв електронними каналами та отримання дозвільних документів в електронному вигляді – 19 пропозицій.
3.	Розглянути можливість запровадження безоплатного отримання дозвільних документів – 17 пропозицій.
4.	Подальше вивчення законодавства ЄС, зокрема в частині термінів дії дозвільних документів в ЄС, можливості їх продовження в залежності від умов контракту тощо – 15 пропозицій.
5.	Проаналізувати питання доцільності дозволу на імпорт, введення «комунітарного генерального дозволу» як в ЄС для експорту у «надійні» країни – 12 пропозицій.
6.	Внесення змін до ПКМУ від 28.01.2004 р. №86 – 12 пропозицій.
7.	Передбачити створення спрощеної процедури отримання дозвільних документів, водночас, залишити процедуру попередньої експертизи товарів з метою отримання відповідних роз'яснень щодо алгоритму їх

	міжнародних передач – 9 пропозицій.
8.	Вивчення порядку формування переліків товарів, не включених до Єдиного списку ЄС та визначення доцільності врахування відповідних положень у національному законодавстві України – 8 пропозицій.
9.	Конкретизувати поняття «брокерської діяльності» та стосовно інших процедури у відношенні ТПВ – 6 пропозицій.
10.	Переглянути перелік контрольованих товарів, зокрема в частині національного контролю (позиція 5.А.3) – 3 пропозицій.

2. Які напрями співробітництва з європейськими партнерами є найбільш актуальними на цей час? Ваші пропозиції.

1.	Організація технічної допомоги для проведення семінарів з питань ЕК в Україні – 21 пропозиція.
2.	Забезпечення введення та застосування в Україні Єдиного списку ТПВ – 19 пропозицій.
3.	Поглиблене вивчення процедур ЕК в країнах ЄС та їх імплементація до відповідних нормативно-правових актів України – 15 пропозицій.
4.	Укладання нових міжнародних договорів щодо співпраці та кооперації – 10 пропозицій.
5.	Посилення контролю за розповсюдженням ТПВ та оптимізація обміну інформацією з європейськими колегами – 8 пропозицій.

3. На Вашу думку, яким питанням з удосконалення законодавства України в галузі експортного контролю необхідно приділити увагу в наступних проектах?

1.	Спрощення системи ЕК для забезпечення реалізації міжнародних операцій з країнами ЄС – 27 пропозицій.
2.	Максимальна адаптація законодавства України до стандартів ЄС – 22 пропозиції.
3.	Створення єдиної електронної бази ТПВ та ТВП з включенням підприємств-виробників, дистриб'юторів та інформації щодо кінцевих користувачів – 17 пропозицій.

4.	Контроль за невідчутними передачами технологій – 12 пропозицій.
5.	Чіткі процедури використання системи електронного документообігу – 10 пропозицій.
6.	Спрощення процедури трирічної перереєстрації підприємств по номенклатурі товарів – 9 пропозицій.

4. Які, на Вашу думку, інформаційні та навчально – організаційні заходи сприятимуть оптимізації підприємницької діяльності промисловими підприємствами та організаціями України?

1.	Запровадження на постійній основі семінарів-практикумів та Інтернет - конференцій – 33 пропозицій.
2.	Публікація інформаційних матеріалів на сайті НТЦ щодо змін законодавства у сфері ЕК й відповідних експертних пояснень та оцінок у цій галузі – 29 пропозицій.
3.	Відновлення регіональних навчальних семінарів для керівного складу та фахівців промислових підприємств – 26 пропозицій.
4.	Запуск спеціалізованого веб-ресурсу – 25 пропозицій.
5.	Випуск нових видань та інших навчальних матеріалів з ЕК – 19 пропозицій.

5. Ваша оцінка проведеного заходу та його практичне значення у виробничій діяльності?

1.	Відмінно – 23 відповіді.
2.	Питання, розглянуті на заході допомогли усвідомити напрямки роботи в напрямку євроінтеграції у галузі ЕК – 19 відповідей.
3.	Дуже корисна зустріч – 18 відповідей.
4.	Захід корисний, дозволяє здійснити обмін досвідом та висловити думки стосовно практичної діяльності у сфері ЕК – 14 відповідей.
5.	Добре – 13 відповідей.
6.	Дуже професійно й актуально, але необхідно більше часу – 11 відповідей.
7.	Це початок великого шляху в удосконаленні системи ЕК України – 8 відповідей.